

Atli Dam, formaður javnaðarflokksins:

Javnaðarflokkurin onga skyldu at taka fólka-flokkin við í samgongu

— Men vit hava sent fólkaflokkinum samráðingarupplegg okkara, tí hann hevur eins og aðrir flokkar á tingi krav uppá at vita, hvørji mál vit meta hava størsta týðning tey komandi árin.



Atli Dam undir viðgerðini av lógmanstrøðuni

Føroyingar fullan avgerðarrætt yvir undirgrundina

Spádómur Atla Dam's: Linja Óla Breckmanns fer at seta fólkaflokkin uttanfyri politiska ávirkan í eitt langt tíðarskeið aftaná 1984.



Í dag byrja samráðingar nær um skipan av einum nýggjum landsstýri. Tað er enn ringt at siga nakað um, hvussu eitt møgult landsstýri fer at siggja út. Javnaðarflokkurin hevur sent øllum flokkum eitt samráðingarupplegg í til-samans 10 greinum.

Fólkaflokkurin hevur fingið eitt serstakt bræv frá javnaðarflokkinum, har javnaðarflokkurin visir á, at hann metir ikki fólkaflokk sum ein náttúrlig samarbeiðspartnara.

Sosialurin hevur biðið Atla Dam um eina viðmerking til hetta brævið til fólkaflokk. Hann sigur:

— Valstriðið var í sjálvum sær ein «konfrontation» ímillum fólkaflokk og javnaðarflokk. Ein polarisering, sum menn eru farnir at nevna tað, ímillum tvær linjur: ta solidarisku, sum javnaðar-

flokkurin stendur fyri, har hvør kennir ábyrgd av øðrum — og partvist eina karráða mannahatska og mannajagstrandi sjálvsøkna linju, sum Breckmannvongurin í fólka-flokkinum stendur fyri.

Fleiri mánaðir fyri valið segði eg, sum min spádóm, at gjørdi fólkaflokkurin einki við henda vongin, kom hann styrktur ella eins sterkur burtur úr valinum, skirdi eg fólkaflokk, at hann kom at vera uttanfyri politiska ávirkan í mong mong «r fram í tíðina.

Eg dugi ikki at siggja, at nakað er broytt hesum viðvikjandi og haldi eg tað tí ikki er náttúrligt at byrja samráðingar um samgongu við fólkaflokk. Hetta var tað vit søgdu í brævi okkara til fólka-flokk, og dugi eg ikki at siggja, at javnaðarflokkurin hevur skyldu til at taka sær av framgongd

fólkaflaksins. Tað má vera uppgáva fólkaflaksins at finna út av, hvussu atkvøður teirra skulu nýtast. Vit hava í hvussu so er onga skyldu til at tryggja, at hesar verða nýttar í landstýrissamgongu.

— Hvi sigur javnaðarflokkurin ikki bart út, at hann als ikki vil samráðast við fólkaflokk og tiskil einki upplegg sendir honum?

— Vit meta, at fólka-flokkurin sum ein flokkur á tingi hevur sama krav sum allir aðrir flokkar at vita, hvørji mál ein metir hava størsta týðning tey komandi árin, sigur Atli Dam í viðmerkingini.

Í samráðingarnevndini hjá javnaðarflokkinum eru: Atli Dam, Vilhelm Johannesen, Tóralvur Mohr Olsen, Hans Jørgensen og skrivari er Kári Petersen.

jan

Framhald av síðu 1

sum fóru við honum til enska marknaðin at selja. Orsøkin til hetta var vánaligur prisur og orsøkin til hann var vánalig marknaðarføring. Tí siga menn, at tað ber ikki til longur einans at selja

gjøgnum Fiskasøluna. Menn vilja sleppa at selja sjálvir eisini og harvið fáa betri pris.

Leggja seg á goymsluna

Um søluna av umleið 200

tonsum av saltfiski hjá Nordafar sigur Christian Olsen m. a.: — Tað, sum hevði størst týðning fyri Fiskasøluna, var at hon figgjaði part av goymsluni, soleiðis at hon so kundi leggja seg at sova omaná honum. Hetta er

helst tað Føroya Fiskasøla gera í stórum stíli, har fyrítøkurnar ikki eru so sterkar peningaliga, soleiðis at teir hava øll rættið tá avtornar. Og so kunnu teir handla við vør-uni um teir tíma ella lata vera.

— Eg avgjörði at selja uttanum Fiskasøluna, sum annars selur okkara fisk í Føroyingahavnini, tí eg rætt og slætt kundi fáa betri pris enn Fiskasølan. Eitt slíkt virki sum hetta hevur ikki ráð at missa eina einastu krónu orsak-að av vánaligum selupol-itikki.

Tað, sum annars hendi, var, at Fiskasølan ongan-tíð læt við seg koma, tá vit úr Føroyingahavnini góvu teimum frágreiðing um, hvussu stórar fiskanøgdir vóru o. s. fr. Tá tað leið út í september setti eg meg í samband við Fiskasøluna, og segði, at nú høvdu vit so og so nógv av saltfiski á goymslu, og at teir nú máttu royna at sleppa okkum av við fiskin, tí nú var so nógv liðið út á árið.

Tað ganga heilir 8 dagar uttan at eg frætti eitt einasta orð frá Fiskasøluni. So ein morgun ringdi eg til Fiskasøluna og spurji, hvat hetta verður til. Tá sigur Olaf Nielsen, solu-stjóri, at hann skal ringja aftur. Tveir timar ganga, og hann ringir aftur og sigur, at fiskurin er seldur, og at prisurin er so og so. Eg svaraði honum, at hasin prisurin var alt ov lágur, og at hann tiskil ikki kundi brúkast. Hann spurdi meg so, um eg tá kundi selja fiskin sjálvur og hvat eg kundi selja hann fyri. Eg svaraði honum, at eg kundi skaffa ein nógv betri pris, enn tað Fiskasølan hevði nevnt fyri mær. Hann vildi ikki tosa meira um pris ta ferðina. Tað næsta eg frætti frá Fiskasøluni var, at um eg ætlaði at selja fiskin sjálvur, so skuldi eg gera so og so. Hesar og hasar treytirnar skuldi eg uppfylla mótvegis Fiskasøluni. Tá eg so hevði uppfyllt tær, kundi eg selja sjálvur, um eg kundi fáa tægri pris.

Endurgjald!

Síðani var tað frá Fiskasøluni vist á møgult endurgjaldskrav frá møgult keypara. Tað, ið hendi, var, at tann fyrítøkan, sum Fiskasølan segði seg kunna selja fiskin til, var ein fyrítøka, sum eg sjálvur havi skaffað teimum navn á. Tað er ein fyrítøka, ið hevur havt ein portugisiskan trolara liggjandi í Føroyingahavnini, og hevur hann eisini roynt at keypa fisk frá okkum. Men eg segði nei fyri tann pris teir høvdu at bjóða. Nú ger so Fiskasølan júst tað sama.

T. v. s. at arbeiðið hjá Fiskasøluni at selja 200 tons av saltfiski, sum liggja í Føroyingahavnini tók tveir timar.

Eg segði aftur nei. Eg vildi ikki selja fiskin til tann prisin. So var fiskurin liggjandi í Føroyingahavnini. Úrslitið av hesum var eitt tógvið strið aftur og fram og eg varð hótur bæði á ein og annan hátt av Fiskasøluni. M. a. hóttu teir við, at teir fóru at leggja hald á fiskin, um eg ikki uppfyllti ymsk krøv m. a. við at seta veðhald fyri tann figgjaða fiskin.

Fiskasølan sigur annars, at teir figgja upp til 70% av søluvirðinum, men teir figgjaðu okkum bert 9 kr. pr. kg av saltfiski. Søluprisurin á saltfiski var 19 kr. so ein kann mynda sær, hvussu teir figgja. Úrslitið var ein togan aftur og fram. Tað, sum Fiskasølan ynskta, var at vita, til hvønn eg seldi fiskin. Tað vildi eg so ikki siga teimum.

Christian Olsen sigur víðari, at hvørja ferð hann royndi at ganga einum kravi á mæti frá Fiskasøluni, so broyttu teir krøvini og ella komu við onkrum nýggjum.

Góðtøku, men!

Tað endaði so við, at teir góðtøku, at eg seldi uttanfyri Fiskasøluna, men upp í tað hongdu teir nú eitt endurgjaldskrav frá einum portugisiskum keypara uppá 1,2 mill. kr. Hetta var so nakað teir funnu uppá. Teir hava heldur leitað eftir einum endurgjaldskravi yvirfyri fyrítøkuni enn at leita eftir einum betri prisi. Eitt fiktivt endurgjaldskrav, og tað dugdi eg jú uttanat.

Christian Olsen sigur víðari, at hann misti ikki mótið av hesum og setti sær fyri at koyra málið fullt út, og úrslitið varð, at Nordafar fekk 4,046 mill. kr. fyri 223 tons ella 700.000 kr. meira enn tað, sum Fiskasølan kundi selja hann fyri.

Vit spurdu nú Christian Olsen, um hann ikki ber ótta fyri avleiðingunum frá Fiskasøluni, nú hann úttalar seg um sliki viðurskipti. Til tað sigur hann.

— Eg havi verið illa viðfarin alt summar av okkara størsta sølufelag, sum annars náttúrliga átti at stuðlað og hjálpt okkum. Eg havi so einki at missa, men alt at vinna, og eg eri ikki keddur av, at Nordafar fekk 700.000 kr. meira fyri fiskin, og so var tað striðið ikki til fánýtis. Hetta var so endabresturin og tað vil eg fegin missa starvið uppá, um tað er hetta, teir vilja.

— Høvdur nakar hött teg við starvinum?

— Ikki beinleiðis, men

eg havi høyrð fólk tosa um, at eg skuldi sigast upp.

— Høvdur skal siga tær upp?

— Tað kann bert nevndin.

— Og hvat sigur nevndin so til hetta málið?

— Eg havi alla tíðina latið nevndina vita, hvat fyriførst eisini í hesum máli. Tá eg ongantið havi fingið kontraordra frá henni, so meti eg, at hon tekur undir við tí eg havi gjørt.

Christian Olsen visir á, at hóast tað, at Nordafar er limur í Føroya Fiskasølu, so má virkið royna at selja fiskin fyri best møguliga pris.

Eingin torir

— Í hesum fórunum er talan um eitt lítið parti av fiski fyri 4 mill. kr. Hvat er so orsøkin til, at prisurin millum Fiskasøluna og teir tú seldi fiskin til, er so stórur?

— Tað kemst av tí, at Fiskasølan er ikki áhugað í at selja smærri nøgdir, men hon selur bert stórar nøgdir so sum fleiri 1000 tons. Teir vilja á henda hátt gera sær livið lættari. Tað er eisini lættari hjá teimum at selja stór partiir enn smá. Men tað verður so ikki betri fyri prisin.

Og víðari sigur Christian Olsen:

— Missiónin hjá eini fiskasølu er ikki tann sama í dag sum fyrr. Vit liggja nærri meginlandinum í dag. Tað skal eingin koma og siga mær, at Føroyar eru alfa og omega í altjóða fiskasølu. Vit koma ikki at konkurrera hvønn anna, um virki so fara út á marknaðin og selja sjálvi. Tað verður heldur tvørtur imóti, at vit fáa betri pris, tí hvør sær ger hvat hann er mentur.

Eg havi verið so illa viðfarin í hesum málinum, at eg eri ikki smáðin við at siga, at uppgávan hjá Fiskasøluni í síni tíð var góð, men at tað í dag er bærur komin á sovsina hjá teimum.

Eg var so lítið virdur, at teir á Fiskasøluni mettu, at hevði hvørki skil á tølum ella nøkrum. Teir hildu kanska, at eg var bert sendur til Grønlands at spæla nikkudukka. Har fara teir skeivir. Eg havi avstandin og tíðina við mær. Men var hetta hent í Føroyum, so gekk tað ikki.

Soleiðis verða helst eisini nógvar føroyskar fyrítøkur viðfarnar, og tað ólukkuliga er bert, at eingin torir at koma fram og siga hvussu statt er.

jan